

DE SLECHTVALK.

VOGELWACHT UDEN E.O.

NR I 1986

VOGELWACHT

UDEN E.O.

- Voorzitter: P. van der Voort, Dorshout 2
Uden, tel. 04132- 63292
- Secretaris: J.-W. Hermans, Beukenlaan 22
Odiliapeel, tel. 04132- 72777
- Penningmeester: J. v. Dommelen, Willemstraat 7
Uden, tel. 04132- 64430
- Bestuursleden: J.Verhoeven & W. Janssen
- Bank: Rabobank Uden 15.49.30.989
Gironummer bank 1096522

„DE SLECHTVALK“

Een orgaan van Vogelwacht Uden e.o.

Redactie: M.Hoefnagels, H. de Jong, G.Verwoert,
J.-W. Hermans, J. Hermans & P.Noy.

Tekeningen: W. Janssen & G.Verwoert.

Copy voor het volgende nummer inleveren bij één van de
redactieleden voor 16 september 1986

NUMMER 1 1986

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar schriftelijk toestemming voor hebben gegeven.

Inhoud:

Mededelingen v. d. redactie	3
Mededelingen v. h. bestuur	3
Taalgroepen:	
- Kerkuilen	8
- Nestkasten	9
- Weidevogels	12
- Vogelcursus niet-leden	13
Observatietoren	14
De Anna-bosrietzanger	15
De A 50	16
Vogel onder de loep	21
In gesprek met.....	22

MEDEDELINGEN: van de redactie:

- Te laat -

We hadden zo'n mooie plannen, maar
er was zoveel werk aan het semelrijt
en aan de observatie-toren
en aan de inventarisatie
en aan ... vul zelf maar in.

We hebben nogal moeten schooieren om van dit nummer te maken wat we van plan waren: een overzicht van de gang van zaken in de werkgroepen.

Bedankt, schrijvers, voor de kopy. Ook al zijn we dus wat later, het is weer de moeite waard!

- Afscheid -

Jammer genoeg stapt Gert Verwoert uit de redactie. Hij blijft wel voor ons tekenen en vogels onder de loep nemen. Bedankt Gert voor je werk.

- Redactie -

Dit betekende wel dat de redactie dringend aan versterking toe was. Gelukkig hebben de volgende personen zich beschikbaar gesteld voor de redactie; Gina van Dommelen, Pedro van de Acker en Willemien Bergmans. Willemien zal voortaan het typewerk verzorgen.

- Tenslotte -

Alle stukjes, mopjes e.d. zijn ten alle tijde bij ons welkom. Je gaan gewoon mee in het volgende blad. Je hoeft dus niet te wachten tot je gevraagd wordt, schrijf!

van het bestuur:

- Nieuwe leden -

Deze keer een behoorlijk aantal nieuwe leden. Een aantal zijn zo enthousiast geworden door de vogelcursus dat de "ziekte" (in positieve zin) toegeslagen heeft. We verwelkomen de volgende nieuwe leden van harte:

Annette van de Heuvel	Heerhoek 405	Uden	55034
Alex Verbakel	Leensplant 17	Volkel	-----
Martin de Wit	Saxofoonstraat 103	Uden	50250
Jet de Wit			
Kart Gevers	Hoornstraat 5	Uden	50513
Stephanie Gevers	"	"	"
Joep Jasser	Vijfhuizen 25	Uden	63239
Jolanda Janssen	Rechtestraat 22	O'peel	73159
Sjan de Bruin	Schepenhoek 340	Uden	51691
Leop van der Voort	Bordhoof 2	Uden	55292
Susja van der Voort	"	"	"
Willemien Bergmans	Bonneveld 9	Uden	-----
Jo Donkers	Hoogstraat 6	Uden	04130-65233
Frank Hulkens	Jonkerveld 719	Uden	50560
Sorrie Hulkens	"	"	"

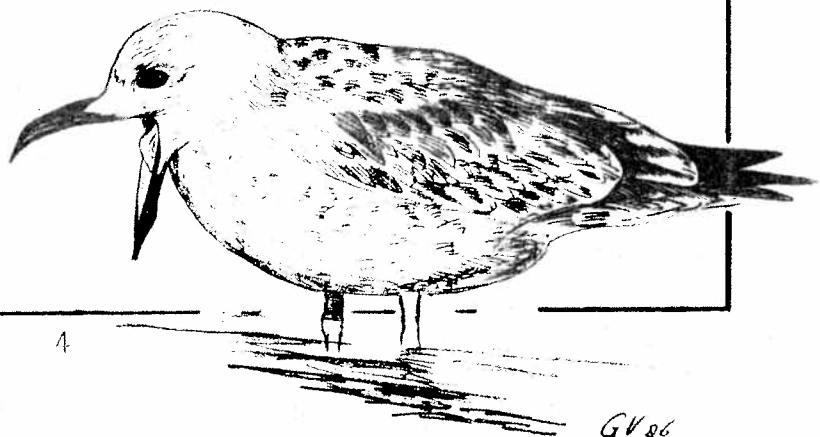
- Agenda -

Voor alle duidelijkheid nog even. De jaarplanning is zoals het woord ook zegt, een planning. We proberen hier zo weinig mogelijk van af te wijken, maar ja soms.....

De activiteiten vermeldt op de maandagenda staan vast. Deze gaan dus altijd door. We hopen dat dit in de toekomst dus niet meer fout begrepen wordt.

- Invulstrookjes -

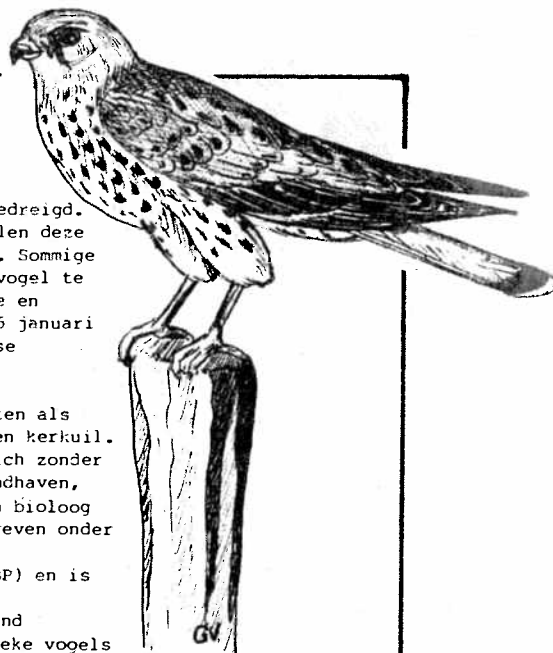
Het is gebleken dat wanneer wij een convocatie rondsturen en er een strookje bij zit, wat ingevuld moet worden, er over het algemeen weinig leden zijn die deze moeite nemen. Dat is jammer. Er zijn een heleboel activiteiten waarbij je van tevoren moet weten hoe groot de deelname is. Een mooi (nou ja, mooi) voorbeeld hiervan is de feestavond. Maar 3 leden hadden dit ingevuld! Niemand maakt ons wijs dat er niet meer feestvierders rond lopen bij de Voelwacht. Voortaan dus stipt bijouden. Doen he!!!

In ons land worden minstens 27 vogelsoorten bedreigd. Als er geen maatregelen worden getroffen, zullen deze vogelsoorten in ons land verder achteruitgaan. Sommige daarvan lopen zelfs het gevaar hier als broedvogel te verdwijnen. Dit blijkt uit het boek "Bedreigde en karakteristieke vogels in Nederland" dat op 15 januari in Baarn werd gepresenteerd door de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels.

Onder deze bedreigde vogels zijn bekende soorten als kemphaan, ooievaar, korhoen, patrijs, grutto en kerkuil. Ook een prachtige vogel als de lepelaar zal zich zonder verdere beschermingmaatregelen niet kunnen handhaven, aldus drs. E.R. Osieck, auteur van het boek en bioloog bij Vogelbescherming. Het boek dat werd geschreven onder auspiciën van de Nederlandse Sectie van de Internationale Raad voor Vogelbescherming (ICBP) en is uitgegeven door de Vogelbescherming, geeft een beschrijving van 57 vogelsoorten die in ons land bedreigd worden of vogels die als karakteristieke vogels voor ons land gelden.

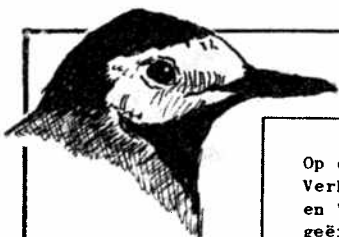

De internationale verantwoordelijkheid die ons land voor verschillende soorten draagt werd benadrukt door dr. J. Wattel, voorzitter van de Nederlandse Sectie van ICBP: "Een voorbeeld is de lepelaar, symbool van Vogelbescherming. Buiten onze grenzen pas weer aan te treffen aan de Oostenrijks-Hongaarse grens (ruim 1000 km hiervandaan) of in Zuid-Spanje (bijna 2000 km). In Nederland komen nog enkele honderden paren tot broeden, allemaal in reservaten. Maar voor hun levensonderhoud hebben ze meer nodig dan reservaten. Ze vinden hun voedsel in de broedtijd in ondiepe polderslootjes met veel stekelbaarzen of andere kleine visjes. Dat is iets wat langzamerhand moeilijker wordt. Het waterbeheer van vele polders maakt dat de sloten of te diep zijn ofwel zodanig afgesloten van het buitenwater dat er zich geen goede populatie stekelbaarzen kan vestigen. Speciale zorg voor de bescherming van de lepelaar zal dus zijn weerslag moeten vinden in het beheer van onze polderwateren."

Het eerste exemplaar van het boek "Bedreigde en karakteristieke vogels in Nederland" werd namens Minister Braks in ontvangst genomen door Mr. J.P. van Zutphen, directeur-generaal Landelijke Gebieden en Kwaliteitszorg van het Ministerie van Landbouw en Visserij. In het Ten Geleide van het boek spreekt de Minister "de hoop en de verwachting uit, dat deze uitgave mede een aanzet zal geven tot grotere inspanning tot behoud van de populaties van onze vogelsoorten". Deze lijst van soorten die speciale aandacht behoeven, is bestemd voor ieder die op een of andere wijze betrokken is bij het beheer van het landelijk gebied en het behoud van natuurwaarden. In deze uitgave wordt een uitgebreide motivering gegeven hoe de lijst tot stand is gekomen, wordt informatie over de 57 betrokken soorten verstrekt en worden aanbevelingen gedaan om de toekomst van deze soorten in ons land veilig te stellen.

Op deze bescherming ging de directeur van Vogelbescherming, drs. S. Woldhek, nader in: "Voor enkele soorten als korhoen, grauwe klauwier en ortolaan is het wellicht te laat, maar voor andere is er nog hoop. Daarvoor dienen er overlevingsplannen te worden opgesteld die concrete activiteiten zullen moeten aangeven voor zowel overheden als particuliere organisaties. De lijst die nu door Vogelbescherming is gepubliceerd geeft daartoe een prima aanzet."

Vogelbescherming.
advocaat van de
wilde vogels

Op de beschuldigingen van minister Smit-Kroes van Verkeer en Waterstaat dat het boek "vol onwaarheden" en "baarlijke nonsens" zou staan, heeft Vogelbescherming geëist dat de minister de woorden zou terugnemen. Het ministerie van Verkeer en Waterstaat liet daarop per telegram weten dat de minister het boek niet had gelezen en het misverstand betreurde. Vogelbescherming heeft daarop afgezien van een voorgenomen kort-geding. En heeft de minister een exemplaar van het boek gestuurd, met het dringende verzoek de adviezen in het boek ter harte te nemen bij de besluitvorming rond het Markermeer.

Het boek is voor f 17,50 per stuk te bestellen via Jan van Dommelen.

- Aanbieding -

Nog meer boeken zijn bij Jan te bestellen. De Kosmos-vogelmonografieën worden in het vogelkijkjaar tegen sterk gereduceerde prijs aangeboden. Van de volgende vogelsoorten verscheen een monografie:

de blauwe reiger	vert. A Blok
de boomvalk	R Bijlsma
de bosuil	J Mooij
de buizerd	D Poppe e.a.
de kerkuil	J de Jong
de kleine rietgans	J Philippona
de knobbeizwaan	vert. W Kuitenbeek
de torenvalk	vert. E Osieck
de waterral	G de Kroon
de zilvermeeuw	vert. R Goldbach

Uitgebreide informatie over: uiterlijk, gedrag, broedbiologie, voedsel, trek, voorkomen enz. Met grafieken, tabellen en verspreidingskaartjes. De boeken zijn geïllustreerd met zwart/wit foto's en tekeningen. Mits men vóór 1 juli bij Jan besteld, kost elk boek maar f 12,- per stuk (winkelprijs f 24,95).

- Sperwer -

Helaas is de hetze tegen de roofvogels nog steeds in volle gang, getuige de sperwer die we in de bossen van Odiliapeel gevonden hebben. Deze is opgestuurd naar het Centraal Diergeneeskundig Instituut. Het resultaat was dat het adulte sperwer-vrouwtje was doodgegaan aan een volle treffer met hagel (2,3 - 2,9 mm). JJ

zouden alle leden willen vragen, houdt oren en ogen goed open en neem bij verdenkingen contact op met Jan v. Dommelen (contactpersoon stuurgroep faunabeheer).

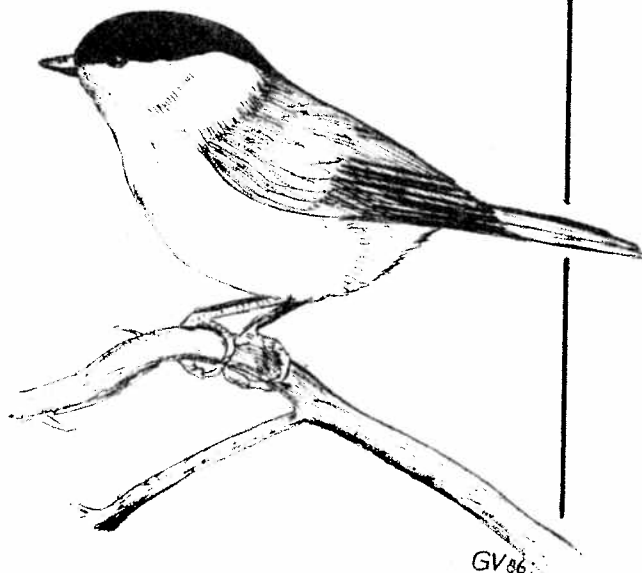
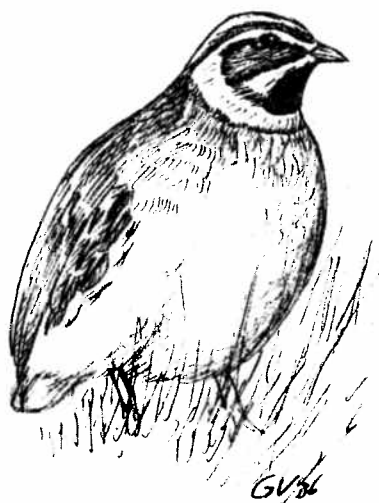
- Nachtzwaluwen -

Van de consultant natuur, milieu en faunabeheer in Noord-Brabant, drs. A. Jenniskens, ontvingen wij een leuk bericht. "De gemeente Uden, gaat ten aanzien van het bosperceel waar de nachtzwaluwen broeden, een uitstel bij het Staatsbosbeheer aanvragen ten aanzien van de herplant. Het Staatsbosbeheer zal in deze positief reageren." Hopelijk dat hiermee de nachtzwaluw geholpen is.

- Inventarisatie -

Even noteren!!! Op de volgende dagen vindt er een inventarisatie plaats: 22 juni, 24 augustus, 7 september, 21 september, 5 oktober, 26 oktober en 16 november.

Zeker voor de nieuwe leden is dit zeer leerzaam.

Taakgroepen.

Kerkuilen

De taakgroep "kerkuilen" is opgericht omdat het met de Nederlandse kerkuilenstand hard achteruit gaat.

Deze achteruitgang wordt voornamelijk veroorzaakt door de grootschaligheid van de moderne landbouw en het verminderen van het aantal geschikte broedplaatsen.

Aan de grootschaligheid kunnen wij weinig doen, maar we kunnen wel voor meer broedplaatsen zorgen.

Vroeger nestelde de kerkuilen, zoals de naam al zegt, voornamelijk in kerken, maar ook wel in schuren, molens en duivetillen.

Naarmate de welvaart steeg, werd de mens ook netter en hygiënischer. Hij accepteerde de "rotzooi" van de kerkuil en van het groeiend aantal verwilderde postduiven, die ook veelvuldig in kerktorens nestelen, niet meer en sloot de ingang tot de toren of schuur dicht met gaas.

Hierdoor is het aantal broedplaatsen drastisch verminderd. Onze taakgroep probeert nu dit probleem te verhelpen door het plaatsen van speciale nestkasten waarin de kerkuilen wel kunnen broeden, maar niet in het gebouw komen zodat ze deze ook niet kunnen bevuilen.

De mensen hebben dus totaal geen last meer van de kerkuilen. Dat het plaatsen van nestkasten nodig is blijkt wel uit het feit dat er binnen één jaar na het plaatsen van een paar nestkasten al een geslaagde broedpoging kon worden genoteerd.

Het grootste probleem van de taakgroep is het verkrijgen van geschikt hout (1,5 - 3 cm dik watervaste multiplex) voor het maken van de nestkasten. Dus als u thuis nog hout over heeft of u weet een geschikte plaats voor het hangen van een nestkast, neem gerust contact met ons op. Hoe sterk de kerkuilen in aantal achteruit gegaan zijn, ziet u in bijgevoegde tabel.

Tabel aantal broedparen kerkuilen in Nederland (naar Johan de Jong)

Voor 1962/63	1200 - 3000
1973	200 - 350
1974	450 - 700
1975	300 - 600
1976	300 - 600
1977	300 - 600
1978 t/m 1980	<100
1981	±150

Ivo van Lanen

Nestkasten

Verslag broedgegevens nestkastwerkgroep over 1985

Afgelopen broedseizoen was erg nat en misschien daardoor ook niet zo succesvol als de andere jaren.

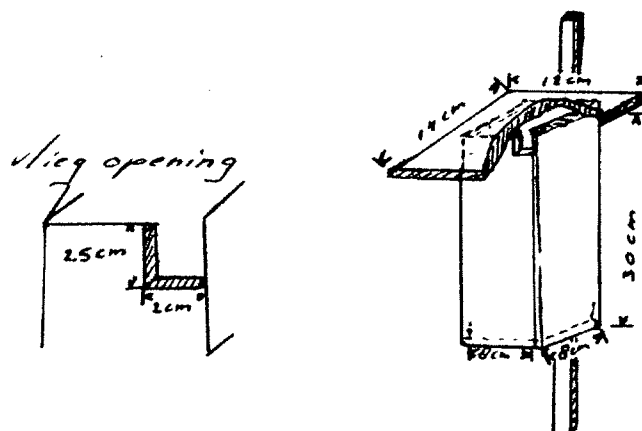
Dit kan komen doordat bij dit slechte weer er minder insecten actief zijn waardoor voor de zangvogels er minder voedsel beschikbaar is.

Ook waren er veel broedsels niet uitgevlogen door meerdere oorzaken, dit kan zijn natuurlijke vijanden, maar vooral ook de natte zomer. Als vogels konstant nat blijven en daardoor zoveel lichaamswarmte nodig hebben om droog te worden, blijven de eieren ook onderkoeld, wat het uitkomen ook verminderd!

Verder waren de nieuwe luifelmodellen op één na geen van alle bewoond. Deze kasten proberen we nog een jaar en als dan blijkt dat ze voor vogels niet aantrekkelijk zijn, worden deze kasten door andere modellen vervangen.

Wel is gebleken (en dat is positief waarom wij doorgaan) dat hoe kleiner het bodemoppervlak van de kast tot 8x8 cm binnenwerks en hoe dieper de kast tot maximaal 30 cm de bewoning optimaal is.

Daarom komt er dit jaar een nieuwe kastvorm bij, vooral voor de zwarte en pimpelmees en eventueel de kuifmees.

Het is n.l. bekend dat vooral de zwarte mees erg donkere ruïsten prefereert. Hij broedt n.l. veelvuldig in muizenholen in de bossen en in oude boomstronken erg laag bij de grond dus.

De kasten zijn afgelopen seizoen vrij regelmatig op tevoren vastgestelde data gecontroleerd.

Dit gebeurde in onderling overleg en om de veertien dagen wat een vereiste is bij nestkast-kontrolle.

Er is gecontroleerd van 23-4-1985 t/m 26-7-1985, dit was in totaal 7 maal. Het kastenbestand bedroeg 110 kasten.

De tabel laat het aantal broedsels zien.

	ZWARTE MEES	PIMPELMEES	KUIFMEES
broedsels	7	10	66
uitgevlogen	7	13	51
verstoerd	0	2	15*

* ook nestverstoring!

Van de 110 kasten, verdeeld over Odiliapeel en Muisshoret, zijn in totaal 74 succesvolle broedsels uitgevlogen. Dit terwijl er in totaal 34 kasten niet bewoond zijn geweest en zlfz geen nestbouw is gepleegd.

Het seizoen 1986 gaat voor de nestkastwerkgroep in de maand januari alweer beginnen met het schoonmaken, nakijken en hangen of verhangen van nieuwe en/of oude kasten en eventueel herstellen.

Het streven is om per 2 man een kastenbestand op te bouwen van 50 stuks (voorlopig), wat in totaal neerkomt op 150 kasten. We hopen ook dit seizoen weer op een positief broedresultaat en geloof me; aan de controleurs zal het niet liggen!!!

Hierbij een afbeelding van de
nieuwe zwarte mezenkast.

Maak er zelf ook een en laat
ons het resultaat weten.

Coördinator nestkastwerkgroep
Harry Claassen

Op een paapje.

Zolang een paapje te Hooghalen
het goede leven kan betalen
was hem het allerdurste niet te duur.
Zo dronk hij dikwijls in het uur
voorafgaand aan zijn middagslaapje
een flesje Chateaufort du laapje.

Weidevogels

In grote getale, met zwermen tegelijk hebben we in 1985 de kievieten weer kunnen waarnemen. Direct na de inval van de April hebben we zich weer gemeld. Menigmaal is hun geluid in de avonden te horen boven de landerijen.

Contacten met een paar boeren in het "toetgebied" hadden we, dat deze boeren ook weer nieuwsgierig afwachten of er op hun land gevestigd wordt. Voor de IVN in Heeswijk-Dinther is voortdurend een lezing gehouden over weidevogels door de coördinator van de taakgroep; verdere activiteiten zijn dit jaar nog niet ontpleid.

Er zijn echter wel plannen. Als de werkzaamheden op het Heeswijk voltooid zijn rond midden april, ligt het aan de beurt van een vergadering bijeen te roepen met alle leden van de taakgroep teneinde het eens te worden over een programma voor 1986 voor het hele gebied Uden. Na een verdeling van het Udeno gebied over alle leden zal dit voor 1986 hoofdzakelijk inventarisatie zijn van broedgevallen inhouden teneinde te bepalen, op welke akkers geboeid wordt. Met deze kennis kunnen dan de boeren, die deze akkers beheren, benaderd gaan worden om het volgende seizoen ook te agrariërs in het beschermingswerk te kunnen betrekken. Als dit op poten gezet is, kunnen we pas spreken van echte weidevogelbescherming in Uden. Een prachtige uitdaging ligt voor ons.

Pieter van der Voort sr., coördinator "Weidevogels"

Vogelcursus niet leden

Nadat we in het seizoen 1984/85 een eerste keer een vogelcursus hadden gegeven, besloten we, vanwege de grote publieke belangstelling, deze cursus in 1985/86 te herhalen.

Ook deze keer meldden zich meer dan 30 cursisten.

Op dit moment zijn we al een heel eind gevorderd met de cursisten. Er staan nog 2 speciale lessen op het programma. Een les over het werk van Vogelbescherming en een over de activiteiten van de Vogelwacht. In de achter ons liggende 14 lessen hebben we zoveel mogelijk de vogels de revue laten passeren die hier in de omgeving voorkomen.

De lessen bestonden uit het laten zien van dia's en kwamen de verschillende facetten van vogels naar voren zoals de kenmerken; het biotoop, met de nadruk op waar de vogels in onze omgeving te zien zijn; het voedsel; de status, bijv. zomergast of wintergast; het broedgedrag en diverse andere specifieke eigenaardigheden van de bepaalde vogelsoort.

Tot slot werd naar de zang van de vogel gelaisterd. Bij jullie ongetwijfeld bekend hoe belangrijk dit voor een vogelaar is.

Door middel van vele herhalingen hebben we geprobeerd om de zang voor de cursisten herkenbaar te maken, wat bij een aantal cursisten al redelijk gelukt is.

Het praktijkgedeelte bestond uit een vijftal wandelingen in de omgeving, waarvan de wandeling door de Tongelaar bijzonder goed is bevalen.

Al met al dus een goed succes en ook van de zijde van de cursisten niets dan lof. Volgend seizoen worit er echter geen vogelcursus gehouden omdat het toch een behoorlijke belasting is voor ons en omdat we dit seizoen van plan zijn om iets voor de eigen leden te organiseren.

Als laatste willen we nog even de cursusleider Jan v. Dommelen bedanken voor het vele werk in deze. De andere mentoren: John Hermans, Wim Janssen, Jan-Willem Hermans, Pieter v. der Voort (veldvogels).

— John Hermans —

OBSERVATIETOREN

Observatietoren, een verhaal in memorie

Zoals u allen weet, verloopt de bouw van onze observatietoren maar zeer langzaam. Echter de laatste ontwikkelingen wijzen erop dat er toch ooit een einde aan de bouw zal komen.

Tijdens de afgelopen winter zijn Rien de Mol, Jan Verhoeven en Willy Bergmans druk doende geweest om de eigenlijke observatiehut te maken. De werkzaamheden op het Hemelrijk lieten het niet toe om de boel af te maken.

Toch zijn Rien de Mol, Wim Janssen, John en Jan-Willem Hermans zo gek geweest om op zondag 16 maart, de houten hut aan te brengen op het stalen onderstel (wat door Rien gekenmerkt werd als "we zijn vergeten de pillen in te nemen").

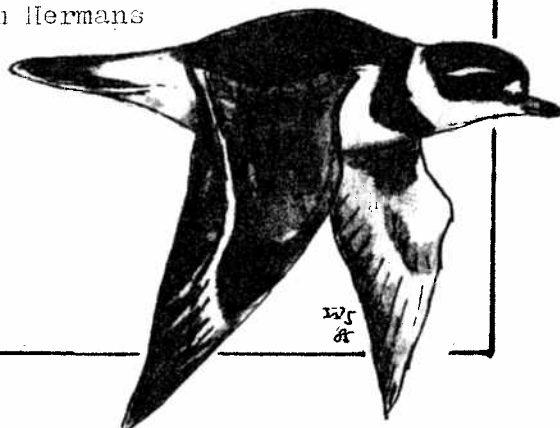
Daar de verf op was en nog een gedeelte geschilderd moest worden en de golfplaten nog ontbraken zijn John en Wim vrijdagmiddag 21 maart in de weer geweest om dit te doen.

Wat overblijft is de trap die nog aangebracht moet worden en de inrichting van het geheel. Hieraan zal zo snel mogelijk gewerkt moeten worden.

Snik, het verhaal was nog niet uitgetypt toen ons het bericht bereikte dat de observatiehut in brand was gestoken. Op 10 april om ca. 22.00 uur is het hutje door onbekenden met benzine in de fik gezet. Een schade van ca. f 500,- en een zwart geblakerde hut was alles wat overbleef.

Toch laten we de moed niet zakken. De hut zal zo spoedig mogelijk opgeknapt worden, waarna de trap e.d. ook gemonteerd kan worden.

Jan-Willem Hermans

GEBOORTEKAART

Vaders en moeders oeverwaluw maken bekend dat er in 7 oeverwaluwnestjes, jongen op komst zijn.

Adres:

HEMELRIJK

Peter en meter:

Vogelwacht Uden e.o.

Ton en Gerrie Derks

De Anna-bosrietzanger

Op zondag 7 juni waren wij (de Gebr. Hermans) aan het wandelen in het zogeheten Anna-bosje. Het Anna-bosje is gelegen tussen Uden en Vorstenbosch en is te bereiken via de Steeuwichtweg. Een nogal soppig moerasbos, bekend om de wijstverschuifselen.

Midden in het bosje bevindt zich een riet-terreintje met wat wilgenopslag. Hierin zat een vogel luid te zingen. Het leek echter wel of dit hele bosje bezet was met allerlei vogels, toch was er maar één vogel te zien. We hoorden o.a. een zwartkop, tuinfluit, knuu, grasmus en zowaar een scholekster. Het bleek echter dat we hier te doen hadden met een bosrietzanger (*Acrocephalus palustris*). Een ware imitator die meer dan 50 vogelsoorten kan nadoen. De verdere zang is een melodieuze liedje met kanarie-achtige rollers, wat meestal vanaf een hoge plek de natuur ingestrooid wordt.

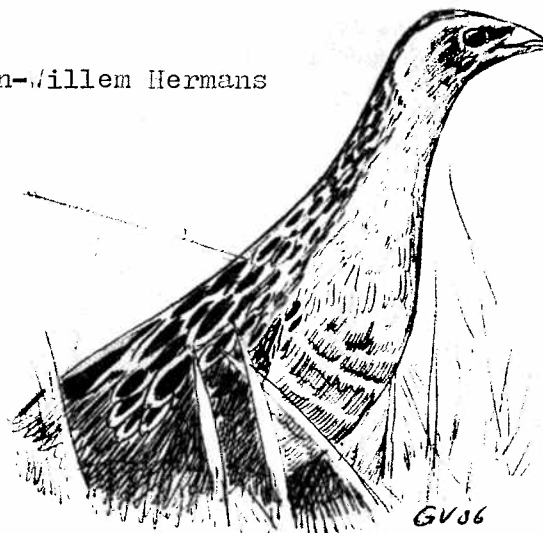
De kleine karakiet (welke sprekend lijkt op de bosrietzanger) broedt in rietvelden terwijl de bosrietzanger wilgen- en moerasbosjes prefereert.

In de winter zijn "onze" bosrietzangers naar Oost-Afrika vertrokken. Omstreeks begin mei komen ze weer terug naar ons land.

Alleen de mannetjes zingen, wat het beste te beluisteren is rond half mei, juni en juli. Bij helder weer komt het regelmatig voor dat de bosrietzangers midden in de nacht een muziekoftreden verzorgen (slapen zullen ze wel in Oost-Afrika doen?).

Het ondiepe nest wordt stevig aan de omringende stengels gevlochten. Zeker 2 en vermoedelijk 3 paar bosrietzangers zijn te beluisteren in het Anna-bosje. Een bezoek meer dan waard, niet alleen vanwege de bosrietzanger. Koekoek, tortelduif, wielewaal, zwartkop, tuinfluiter en grasmus zijn maar enkele soorten die regelmatig te horen zijn. Doen dus!!

Jan-Willem Hermans

DE A50

"Wat nu?" zullen jullie zeggen. "Wat hebben wij te maken met een weg waarom het nu alweer enkele maanden stil is?"

Een heleboel, vind ik. Inderdaad, de inspraakprocedure is voorbij. Als Vogelwacht hebben we hier een gelegenheid om onze stem te laten horen voorbij laten gaan. Maar dat is geen reden de zaken niet kritisch te blijven volgen.

Waarom? Hoe belangrijk het ook is om te werken aan een prachtige observatietoren, als er straks alleen nog een verdwaalde mus valt te bekijken omdat een nieuwe weg het milieu compleet verstoord heeft, is al dat werk eigenlijk voor niets geweest!

Misschien is het nodig in het kort even de problematiek te schetsen.

Al jaren, sinds 1979 is men aan het puzzelen op de verkeers-knelpunten in de wegen Oss-Eindhoven, Nijmegen-Den Bosch-Eindhoven. De eerste is een provinciale weg, de tweede een rijksweg.

Rijkswaterstaat heeft besloten na 1990 de weg Nijmegen-Den Bosch-Eindhoven om te bouwen tot auto-snelweg (dit gegeven onthouden).

Iedereen weet hoe moeilijk de verkeers-situaties in Nistelrode, Maria-heide en Son zijn. Iedereen zal het er ook over eens zijn dat daar snel en afdoende iets aan gedaan moet worden.

Een studie heeft negen mogelijke autosnelweg-varianten opgeleverd, waaruit gekozen kan worden. Rijkswaterstaat heeft aanbevolen tussen twee varianten met de meeste pluspunten (in hun ogen) te kiezen, n.l. variant C en F.

Variant B (de verBeter-variant), door de milieu-organisaties gekozen wordt daarbij terzijde gelegd.

Variant B houdt in: verbetering en aanpassing van de bestaande wegen want:

- a) dit kan op zeer korte termijn
- b) de knelpunten worden voornamelijk veroorzaakt door lokaal verkeer, moeten dus ook lokaal aangepakt worden
- c) er wordt zo weinig mogelijk schade toegebracht aan kostbare natuurgebieden
- d) het is het goedkoopste.

Variant F (Fout) gekozen door de provincie en de grootste gemeenten houdt in: een nieuwe snelweg met een noordelijke omleiding; om Veghel en een oostelijke om Nistelrode. Dat betekent konkreet: een deel van de A50 zal de noordpunt van de Maashorst gaan doorsnijden (de Maashorst is door diezelfde provincie aangeduid als toekomstig nationaal park!). In dat gebied (de Hoge Vorssel) zijn sporen van de das, van boommarter en steenmarter waargenomen. De nieuwe weg zal een on-

neembare barrière voor hen vormen. De rest laat zich raden.

Voor het wijstgrondverschijnsel hoef ik jullie niet veel meer te vertellen, maar de aanleg van de nodige viadukten en tunnels voor landbouw-wegen bedreigt deze wijstverschijnselen. Vooral ontwatering is funest. Van het Anna-bosje zal waarschijnlijk weinig overblijven als de A50 op minder dan 250 m. afstand komt te liggen!

Dan de noordelijke omleiding om Veghel. Twee waardevolle gebieden worden bedreigd:

1 Het Aa-dal, precies waar de weg moet komen ligt een oude watermolen en het landhuis Zwanenburg.

2 Het zuidelijk deel van het Wijbosch-broek wordt aangesneden. En dat terwijl het Wijbosch-broek een vochtig loofbos is van Europees belang! Er groeien zeldzame planten, het is er vogelrijk en ook de sloten zijn biologisch waardevol.

Je kunnen zo de F-variant blijven volgen. Een spoor van vernieling van waardevolle natuurgebieden trekt hij achter zich aan.

Bijna hetzelfde geldt voor de C-variant (Compromis), een snelweg evenwijdig aan de weg Ravenstein-Veghel-Eindhoven.

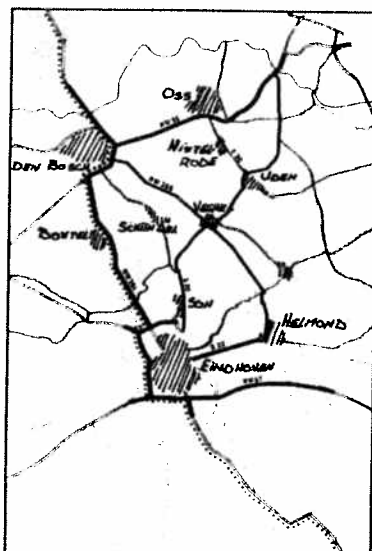
Een grove schatting van de Biologiewinkel Utrecht komt uit op $\pm$ 800 ha verlies aan recreatiegebied, 65.000 bomen moeten worden gekapt! Veel gebieden die niet direkt onder het asfalt verdwijnen verliezen hun natuurwaarde ten gevolge van ontwatering. Bovendien zal er veel geluidshinder ontstaan.

Kunnen jullie je nu voorstellen waarom wij als Vogelwacht heel alert moeten zijn op de plannen van provincie en Rijkswaterstaat? "Onze vogels" maken immers ook deel uit van dat hele ekologische systeem. Een verstoring in dergelijke grove mate zou wel eens erger kunnen zijn dan stootvogel-moordenaars! (Jaarmee ik niet wil zeggen dat we die hun gang maar moeten laten gaan). Op het moment valt er weinig actie te ondernemen. De eerste ronde is voorbij. De volgende stap moet nu door provincie en Rijkswaterstaat gezet worden. Valt die ongunstig uit dan zullen we ons met alle mogelijke middelen moeten verweren. De Brabantse Milieu-Federatie heeft al een levig commentaar op de nota Hoofdwegenstructuur aangeboden aan het ministerie van Verkeer- en Waterstaat, de provincie en de desbetreffende gemeentebesturen. Met steun van de landelijke Stichting Natuur en Milieu zal tot op het hoogste niveau in beroep worden gegaan.

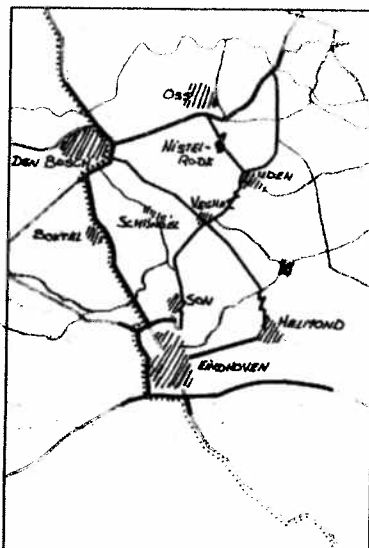
De provincie zal waarschijnlijk graag kiezen voor de F-variant, omdat de kosten daarvan, ± f400 miljoen, door het rijk gedragen worden. Wie er meer van wil weten of wie acties wil ondersteunen kan zich wenden tot:

Brabantse Milieu-Federatie
 Spoorlaan 434 b, Postbus 591
 5000 WN Tilburg Tel. 013 - 356225

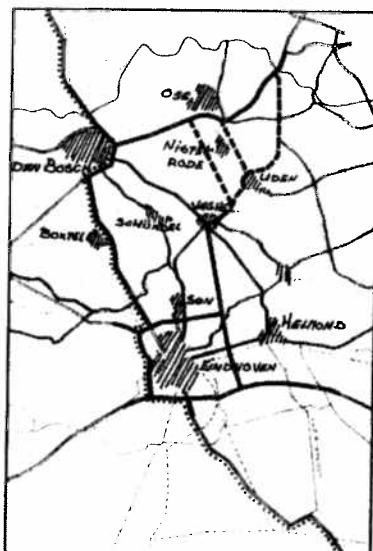
Margreet Hoefnagels

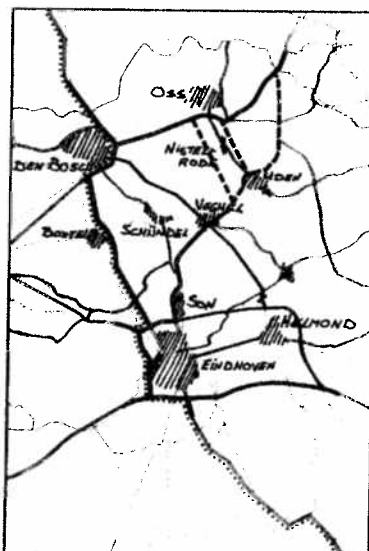
STRUCTUURVARIANT A
(NULVARIANT)

STRUCTUURVARIANT B
(VERBETERVARIANT)

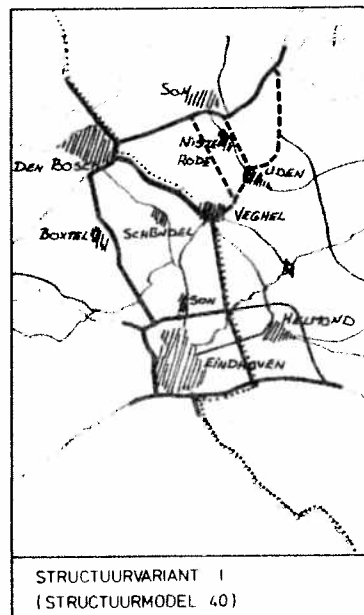
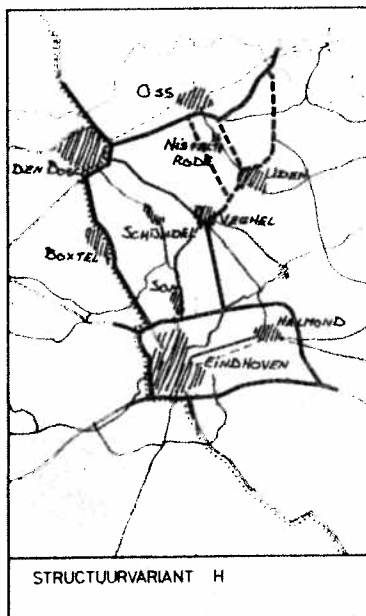
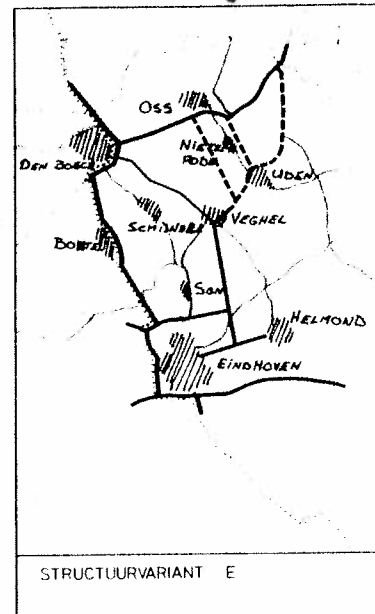
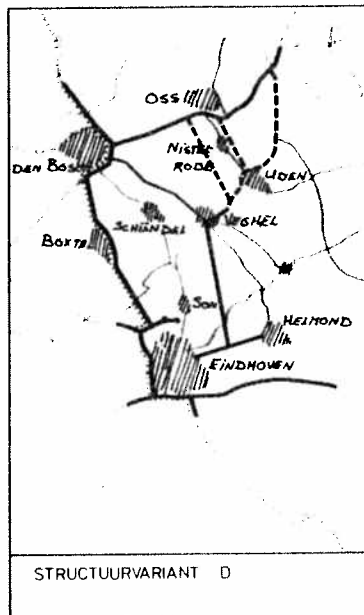
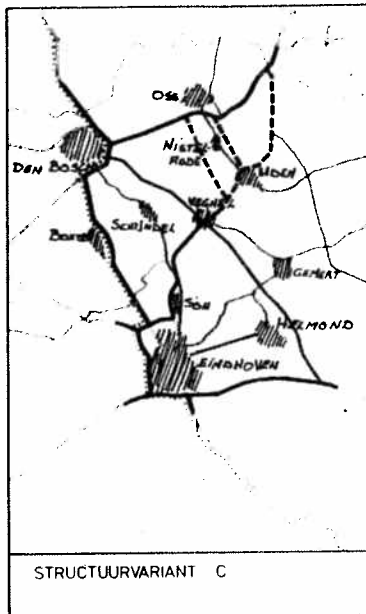
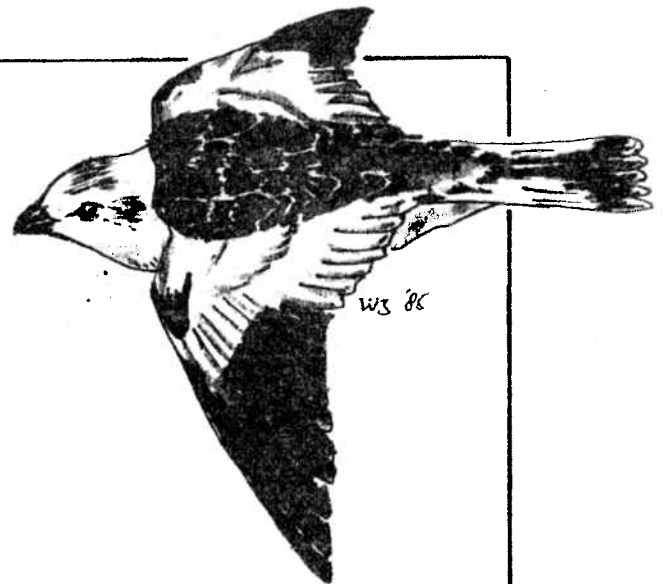
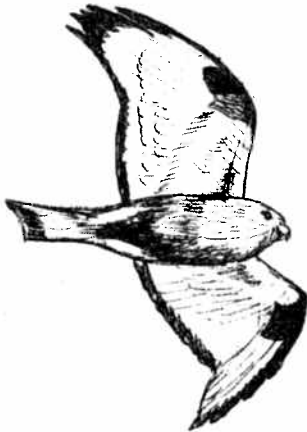

STRUCTUURVARIANT F
(SVV EN RIJKSWEGENPLAN)

STRUCTUURVARIANT G

LEGENDA

STRUCTUURVARIANTEN A en B

- autosnelweg
- weg met één rijbaan

STRUCTUURVARIANTEN C T/M I

- alternatieve eerste orde verbindingen
- 1° orde verbinding
- 2° orde verbinding

- overige bestaande verbindingen
- ... E-9 route
- knelpuntsoplossing

kaart: IX-4
datum: aug '84
schaal: 1:40.000
tekst: M. B. G. P. P. D.

STUDIE HOOFDWEGENSTRUCTUUR NOORD-OOST BRABANT

VOGEL ONDER DE L EP

De Boomklever

Dit prachtige vogeltje dat van maart tot en met het einde
staartje 15 cm meet, komt overwegend voor in alle eike- en beuk-
bossen en lanen.

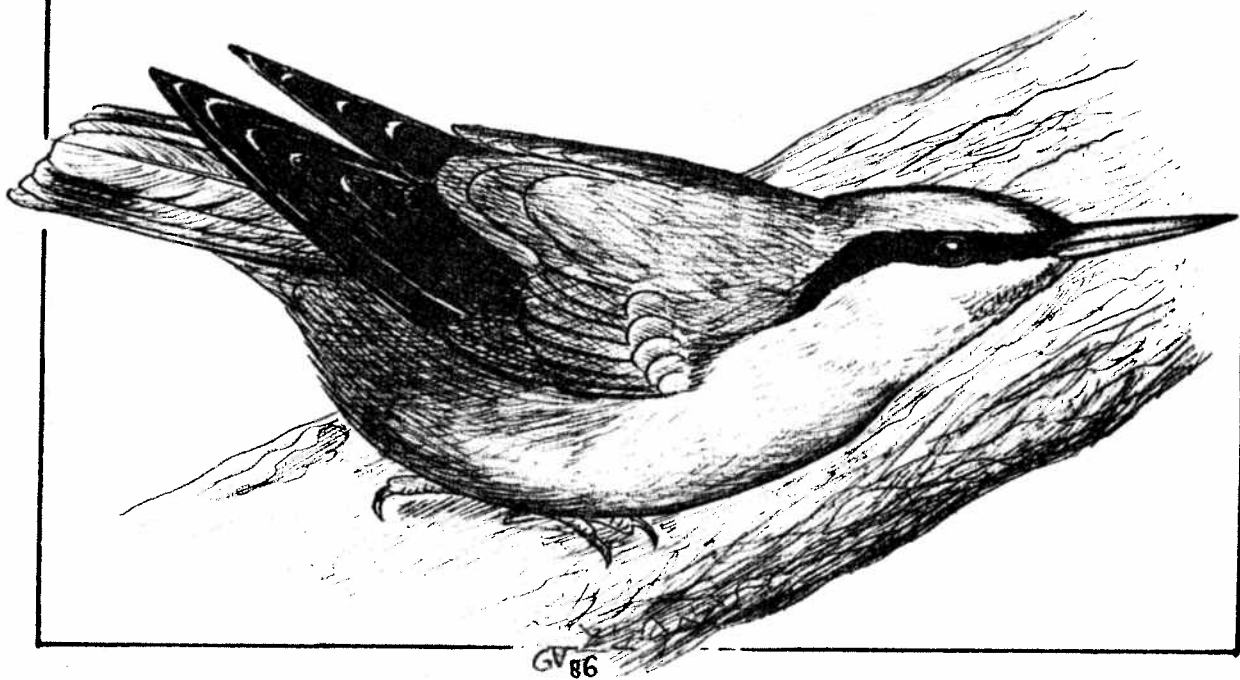
De boomklover; pardon de boomklever is zeer behendig in het klau-
teren in eerder genoemde bomen en het is zelfs de enigste vogel
die ook ondersteboven (met de kop naar beneden dus) tegen de bo-
men klimt. De spechten kunnen dit zelfs niet. Ze klimmen wel langs
boven- en onderkant van zijtakken; in alle standen die je maar be-
denken kan.

Ook in het nestelen is het een geval apart. De verlaten spechte-
holen die zij betrekken "metzelen" ze zo ver dicht met molten dat ze
er zelf nog maar net doorkunnen. Zo worden ze beter beschermt toe-
gen grotere vogels zoals spreeuw en kauw, en ook de eekhoorn.

De boomklevers nestelen ook wel in nestkasten die ze op dezelfde
manier "behandelen" als de spechteholen.

In de wintermaanden zwerven ze vaak rond langs lanen en oude par-
ken waar ze wel eens vergezeld worden door troepjes mezen.

Gert Verwoert

IN GESPREK MET

Rien de Mol
Een vogelaar in hart
en nieren.

Eindelijk dan toch gevonden. Na lang zoeken (Venhorst is groot) dan toch het verlossende belletje. Rien zelf maakt open. Hij "moet" vanavond babysitten, terwijl zijn vrouw Maria een cursus bij het IVN aan het volgen is. Familie de Mol woont in een aardig verbouwde boerderij, net buiten Venhorst. Samen met hun twee zoontjes René en Eddy hebben ze het hier best wel naar hun zin.

Buiten het werk, wat Rien bij de plaatselijke aannemer verricht, vindt hij wandelen erg fijn. Aangezien zijn vrouw bij het IVN is en hij bij de Vogelwacht, gebeurt het vaak dat, tijdens gezamenlijke wandeltochten, Maria naar beneden kijkt en Rien naar boven zit te turen.

Het gesprek wordt even onderbroken door 'n telefoontje

Om op zijn eigenlijke werk terug te komen. Het feit dat Rien timmerman is komt hem voor verschillende werkzaamheden bij de Vogelwacht goed van pas. Zo hebben Rien en nog enkele andere mensen de afgelopen weken grote delen van de uitkijktoren in elkaar gezet. Door de week werkt Rien vaak in of in de buurt van Venhorst, zodat hij vaak in z'n middagpauze thuis 'n kop koffie kan drinken. Op de vraag hoe hij bij de Vogelwacht terecht is gekomen, antwoordt hij dat hij, zo'n 2 jaar geleden, aan de hand van een artikeltje in de krant aan een wandeling heeft meegedaan. Dermate geïnteresseerd in de vogels buiten heeft hij zich toen voor een vogelcursus opgegeven. Van jongs af aan was Rien al.....

Even is het stil. Vogelaars hebben goede oren, dat blijkt nu wel weer. Het zachte gehuil van Eddy is hem niet ontgaan. Zoals het een goede huisvader betaamt, komt hij even later met Eddy op zijn arm beneden. Hij was vandaag toch al een beetje grieperig. Een glas

Ranja doet wonderen. Nadat Eddy weer naar bed gebracht is wordt de draad weer opgepakt. Waar hadden we het over? Oh ja, over vroeger. Wat hem altijd al boeide waren de steenvogels en de uilen.

Over uilen gesproken; tot voor kort heeft er enige jaren op zijn steenuiltje bij hem in de garage gebroed. Tastbare herinnering hieraan waren de vele her en der verspreid liggende braakballen.

De laatste jaren is er een holenduif voor in de plaats gekomen.

Vroeger kwam het wel eens voor dat, tijdens de bouw van een huis in het buitengebied, het waterpasinstrument gebruikt werd om vogels te bespieden. In die tijd vond je ook wel eens een verschil tussen het gereedschap.

Zijn speciale voorkeur gaat uit naar steltloper en weidevogels, zoals de grutto en de blauwe reiger. Vandaar dat 'n tochtje naar de Ooypolder regelmatig op het programma staat.

Op de vraag of hij binnen de Vogelwacht ook aan werkgroepen deelneemt

noemt hij er zo'n vijftal op. Ten eerste de kerkuilengroep. Speciaal hiervoor gebouwde nestkasten worden op verschillende plaatsen in de regio geïnstalleerd en regelmatig geïnspecteerd.

Gebleken is dat, mede door deze actie, het kerkuilenbestand, langzamerhand begint te groeien. De werkgroep knotten heeft als taak om in bepaalde buitengebieden de knotwilgen te snoeien. Om een of andere reden is deze werkgroep de laatste tijd niet meer zo actief. Evenals de werkgroep weidevogels. Voor de werkgroep nestkasten loopt Rien heel wat kilometers af. Vanaf de maand mei wordt iedere 14 dagen een vaste route gelopen. In de bossen van Odiliapeel controleren

Rien en Jan zo'n 60 nestkasten. Zo'n nestkast hangt vrij laag aan de boom, dit om het controleren te vergemakkelijken. Alle gegevens worden op grote lijsten bijgeschreven, zoals; soort vogel, aantal eieren of aantal jongen etc. Door o.e.a. gedurende een aantal jaren bij te houden verkrijgt men een aardig inzicht in de vogelstand van een bepaald gebied. Men kan zo eventueel corrigerend optreden door óf nestkasten van een bepaald soort vogel bij te hangen óf door bepaalde nestkasten te verhangen. Al deze zaken dragen er zeker toe bij om bepaalde vogelsoorten te helpen om nestgelegenheid te vinden.

Als laatste, de werkgroep oeverzwaluwenwand. De activiteiten van deze groep behoeft eigenlijk weinig uitleg. De laatste weken is hier zoveel over geschreven (zie ook vorige uitgave van de Slechtvalk) dat iedereen behoort te weten dat de Vogelwacht een oeverzwaluwenwand op 't Hemelrijk heeft gebouwd. Met een groepje van zo'n 5 à 10 man is er de afgelopen weken heel wat gegraven en gemetseld. Laten we hopen dat deze uren niet voor niets zijn geweest en dat de oeverzwaluwen er dankbaar gebruik van zullen maken.

Buiten de activiteiten van de werkgroep vindt Rien de laatste tijd contacten binnen de Vogelwacht van groot belang. Verschillende excursies dragen daar toe bij. Bovendien het lijstje staat de herfst-excursie. De afgelopen keer ging deze naar Ierland. Dat was een prachtweek. Niet zo zeer omdat Willy Bergmans tot aan zijn middel in de modder was gezakt, maar gewoon de hele sfeer. Als het aan Rien ligt, gaat hij de volgende keer weer!!

Peter Noy

Op een koperwiek.

Er was een koperwiek te Grouw
die erg veel last had van de kou
doch zeer goed hitte kon vordragen.
Op brandend hete zomerdagen
vloog het gedierte vol gerocht
rooðkoperwiekend door de lucht.

